

İhtiyati Tedbir Kararlarına Muhalefet Halinde Disiplin Hapsi Cezası Verilebileceğini Öngören Kanun Hükmü Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edildi

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ("HMK") 398. maddesinde; ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmasına ilişkin emre uymayanların veya alınan tedbir kararına aykırı davranan kimselerin bir aydan altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılacakları düzenlenmiş idi.

İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülen bir uyuşmazlıkta mahkemece söz konusu maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru neticesinde, Anayasa Mahkemesi 20 Şubat 2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/1 E. 2018/83 K. sayılı ve 11.07.2018 tarihli kararı ile ihtiyati tedbire muhalefet halinde uygulanacak disiplin hapsi cezasına ilişkin HMK 398. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesince ilgili iptal kararında, maddede öngörülen yaptırımın yani disiplin hapsinin türü ve miktarı yönünden Anayasada belirlenen ölçülülük ilkesine aykırı bir yönü bulunmadığı belirtilmiştir. Ancak verilecek disiplin hapsi yönünden yargılama usul ve esasları ile disiplin hapsi kararına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin açık bir düzenlemeye yer verilmemiş olmasından dolayı kişilerin hukuki güvenliği ile hak arama özgürlüklerini zedeleyeceği sonucuna ulaşılmış ve bu sebeple iptal hükmü kurulmuştur.

Belirtmek isteriz ki, Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararları kesindir ve kural olarak Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, iptal kararının Resmi Gazetede yayımlandığında derhal yürürlüğe girmesiyle ortaya çıkabilecek hukuki boşluğun veya karışıklığın önüne geçebilmek amacıyla, iptal kararının yayımı tarihinden itibaren bir yılı geçmemek üzere, kararın yürürlüğe giriş tarihini kararlaştırabilir. Nitekim söz konusu iptal kararında buna da yer verilmiş ve kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun teklifinin hazırlanması ve öncelikle görüşülüp karara bağlanması gerekir. Böyle olmakla birlikte, uygulamada zaman zaman aksaklıkların ortaya çıktığı, kanuni düzenlemelerin zamanında yapılamadığı ve hukuki boşluk doğduğu görülmektedir.

Diğer yandan, Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararları, geçmişe etkili olmayıp iptal edilen bir kanun hükmünün uygulama alanı bulunduğu dönemde gerçekleşen tasarruf ve sonuçlarını hukuka aykırı duruma getirmez. Ayrıca, iptal edilen düzenleme, iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihe kadar yürürlükte kalmaya devam eder.

RIZA GÜMBÜŞOĞLU
ORTAK AVUKAT
+ 90 (212) 354 00 05
riza.gumbusoglu@gun.av.tr

BERİL YAYLA SAPAN
YÖNETİCİ AVUKAT
+ 90 (212) 354 00 05
beril.yayla@gun.av.tr

PINAR ECE BIŞKIN
AVUKAT
+ 90 (212) 354 00 05
pinarece.biskin@gun.av.tr

Bülten Üyeliği | LinkedIn | Twitter

Biz Türkiye genelinde yerel ve uluslar arası kuruluşlara farklı endüstriyel sektörlerde ticarî işlemler, danışmanlık ve ihtilaf çözümü hizmetleri sunan tam donanımlı bir hukuk bürosuyuz. Tüm avukatlarımız Türkçe ve İngilizce dillerinde hizmet vermekte olup, aynı zamanda akıcı olarak Almanca ve Fransızca dillerinde hizmet sunmaktayız.

Kore Şehitleri Cad. 17, Zincirlikuyu, 34394 İstanbul, Türkiye
T: +90 (212) 354 00 00 F: +90 (212) 274 20 95 E: gun@gun.av.tr www.gun.av.tr